

///// zpráva z konference ///

2012 *Interdisciplinary Linguistics Conference*. Queen's University Belfast. Belfast (Velká Británie), 9.–10. listopadu 2012.

Radim Hladík

V posledních dekáдах byl rozvoj lingvistiky jako oboru determinován především rozvojem sociolingvistických přístupů a mohutným nástupem různých variant analýzy diskursu. Lingvistika se tak stala jedním z ohnisek interdisciplinárních výzkumných programů. Koncept *Interdisciplinární lingvistické konference*, již podruhé pořádané postgraduálními studenty Královny univerzity v Belfastu v listopadu 2012, se tedy pokouší reflektovat právě tuto realitu vývoje lingvistiky.

Cílem organizátorů bylo umožnit mezioborovou a mezinárodní výměnu badatelských projektů, výsledků a kontaktů. Samotná Queen's University Belfast přitom pro takový podnik představuje stimulující prostředí. Komplikovaná historie Severního Irsku se odráží i v jazykových nárocích a odlišnostech obyvatel. Dobré zázemí i širší personálního obsazení lingvistického oboru na zdejší univerzitě na tuto

skutečnost evidentně navazuje. Královna univerzita v Belfastu navíc patří do skupiny dvaceti vedoucích výzkumných pracovišť Velké Británie.

Na úvodním plenárním zasedání vystoupila jako zvaná přednášející Ruth Wodak. Wodak, která působí na Lancaster University, patří k předním analytikům diskursu a prosadila se zejména svými rozbory pravicové politické rétoriky. V současné době se věnuje především komunikaci v organizacích a ve své přednášce „Decision-making in Meetings in Political and Business Contexts: Different Genres-Similar Strategies?“ představila svůj aktuální model rozhodovacích procesů. Tento „integrativní model“ klade důraz na tři oblasti simultánní analýzy textu, diskursu a žánru. Wodak ukázala na empirickém materiálu, jak tyto tři prvky společně pomáhají, nebo naopak zabraňují efektivním rozhodovacím procesům ve skupině.

Další zvané přednášky proběhly druhý den konání konference. Profesor Paul Kerswill, jeden z předních britských sociolingvistů, přijel z University of York. Předmětem Kerswillovy přednášky byl vznik londýnského dialektu zvaného „multikulturní londýnská angličtina“ (MLE – Multicultural London English). Kerswill se MLE z jazykového hlediska věnuje soustavně, ve své přednášce se však zabýval zejména

mediální reprezentaci tohoto nářečí mladých Londýňanů, jež by mělo být specifické tím, že se neomezuje na vybrané etnické či národnostní skupiny. V médiích je tato jazyková varianta označována jako „Jafai-can“ (složena z „Jamaican“ a „African“) a na základě sledování jazykových kolokátů v novinách je spojována s nebezpečím – pozornost se na MLE obrátila především během pouličních nepokojů v Británii v roce 2011. Bez prezentace jiných empirických podkladů však u Kerswillovy přednášky zůstala pochybnost, zda-li MLE představuje skutečně nový multi-kulturní dialekt, nebo zda jde jen o relativně nestabilní soubor slangových výrazů, jehož konstrukce je do značné míry právě mediální – a částečně i akademická.

Cathryn Rys, profesorka z University of Ulster, jež sídlí rovněž v Belfastu, prezentovala úzce zaměřený výzkum vycházející z konverzační analýzy rozhovorů o kouření mezi ženami. Výzkum ukazuje, že i v takových každodenních rozhovorech se interakčně aktualizují kulturní normy ženskosti. Přednáška Rysové patřila v plénu k nejoceňovanějším, nikoliv nezbytně pro své limitované závěry, nýbrž především proto, že přednášející provedla posluchače každým krokem metody založené na členské kategorizační analýze (MCA), a dala tak zblízka

nahlédnout do své lingvistické „kuchařky“.

V paralelních sekcích se diskutovala řada témat. Zmínit lze například prezentaci Silvie Bertagnolli, která referovala o pedagogickém využití nových technologií při seznamování žáků s literárními žánry. Konkrétní technika spočívala ve využití aplikace pro vytváření počítačových her, jejichž narativní zápletky měli žáci konstruovat na základě literárních předloh; podle Bertagnolliové tato praxe skutečně oživila zájem o četbu klasických literárních děl. Belfastská trojice badatelů – Kristin Brogan, Helen Kelly, Muiris Ó Laoire – informovala o mezikulturním a jazykovém učení v kontextu akademické mobility. Zabývali se zkušenostmi mezinárodních studentů v Belfastu i opačnou zkušeností místních studentů ze studijních pobytů v zahraničí. V obou případech se projevuje korelace mezi kulturní otevřeností (u níž se, mimochodem, projevuje souvislost s postojem studentů vůči konzumaci alkoholu) a jazykovou akvizicí i sebehodnocením (silnější je efekt v druhém případě). Fabiana Manolo Fausto představila svůj výzkum, v němž se věnuje žánrovým atributům bajky a jejich historickému vývoji. Kristen Nielsen zase ukázala, jak sociolingvistická etnografie dokáže dokumentovat genderové předsudky ve skupinách baptistických věřících

v USA. Vedle paralelních sekcí proběhlo i shromáždění u asi desítky „posterů“ doktorandských studentů.

Konference měla přes šedesátku účastníků z více než dvaceti zemí, což lze pro druhý ročník postgraduální konference jistě považovat za úspěch a zároveň za splnění pořadatelského cíle umožnit setkání pro juniorské badatele z víceru zemí. Druhý deklarovaný, dokonce eponymní cíl konference, totiž interdisciplinární setkání nad tématy spojenými s jazykem, řečí a komunikací, se již tak dobře naplnit nepodařilo. Až na několik výjimek (reprezentujících sociologii, pedagogiku a literární vědu) pocházela drtivá většina účastníků přímo z lingvistických kateder a věnovala se poměrně tradičním předmětům oboru. Částečně lze tento jev připsat na vrub tomu, že se jednalo převážně o juniorskou konferenci, kde mladí vědci prezentovali svou práci, s jejíž pomocí se musí v oboru teprve etablovat. Ovšem vzhledem k tomu, s jakými obtížemi se interdisciplinarita potýká, pokud má být z obecně uznávaného principu převedena do konkrétních badatelských projektů a komunit, určitou oborovou monotónnost konference lze jen stěží označit za selhání organizátorů.

///// zpráva z konference ///

Mutamorphosis: Tribute to Uncertainty. International Centre for Art and New Technologies (CIANT). Praha, 6.–8. prosince 2012.

Jana Horáková

Název povídky Franze Kafky *Proměna (Die Verwandlung)* z roku 1915 o proměně Řehoře Samsy v jakýsi obludný hmyz se transformoval v název mezinárodní konference *Mutamorphosis* pořádané Mezinárodním centrem pro umění a technologie (CIANT) s podporou Filosofického ústavu AV ČR. Konference věnovaná budoucnostem mutanta umění, věd, technologií, designu a společnosti je svým rozsahem i zaměřením v českém prostředí unikátním projektem. Téma konference ožívuje magický a alchymistický *genius loci* rudolfínské Prahy, navazuje na avantgardní étos multikulturního prostředí první republiky a současně zapojuje Prahu do sítě míst vyznačených na mapách postupně se institucionalizujících aktivit v hraniční zóně umění, vědy a techniky.¹

¹ Umění inspirované vědou, tzv. *sciart*, si postupně vytváří vlastní instituce a organizace, paralelní ke světu umění. Již etablovanými platformami této sféry kreativity jsou časopis *Leonardo* vydávaný MIT Press nebo